

Проект
вноситься народними депутатами України

Сироїд О.

Климуш-Цинцадзе І.

Ємець Л.

Гопко Г.

Вовк В.

Семерак О.

Береза Б.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

**Про затвердження Заяви про відступ України від зобов'язань,
визначених Конвенцією про захист прав людини і основоположних
свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та
Європейською соціальною хартією (переглянутою)**

Підтверджуючи Постанову Верховної Ради України «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї НАТО, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї ГУАМ, національних парламентів держав світу про визнання Російської Федерації державою-агресором», від 27 січня 2015 року Закон України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей» від 16 вересня 2014 року, Постанову Верховної Ради України «Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування» від 17 березня 2015 року, Постанову Верховної Ради України «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» від 17 березня 2015 року, Постанову Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про відсіч збройній агресії Російської Федерації та подолання її наслідків» від 21 квітня 2015 року Верховна Рада України

п о с т а н о в л я є:

У зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України, яка створила загрозу існуванню Українського народу шляхом порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, Україна вживає заходів, необхідних для відсічі збройній агресії Російської Федерації, які відступають від зобов'язань України за міжнародними договорами.

I

Відступ від зобов'язань

Україна здійснює відступ від зобов'язань, визначених статтями 2, 9, 12, 14 та 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтями 5, 6, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та пунктом 2 статті 1; пунктами 2-3 статті 4; пунктом 1 статті 8; пунктом 1 статті 14; статтями 15 та 16; пунктами 1 а) та 1 с) статті 17; статтями 23 та 30; пунктами 1-2 статті 31 Європейської соціальної хартії (переглянутої) в окремих районах Донецької та Луганської областей України, визначених Кабінетом Міністрів України у зв'язку з проведенням антитерористичної операції, на період до повного припинення збройної агресії Російської Федерації.

II

Заява про відступ від зобов'язань

Заява про відступ від зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Європейською соціальною хартією (переглянутою) затверджується цією Постановою.

Міністерство закордонних справ України на підставі цієї Постанови та документів, наданих Міністерством юстиції України та іншими уповноваженими органами, інформує:

1. Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй відповідно до статті 4 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права про відступ України від зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські і політичні права;
2. Генерального секретаря Ради Європи відповідно до статті 15 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті F Європейської соціальної хартії (переглянутої) про відступ від зобов'язань за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Європейською соціальною хартією (переглянутою).

III

Інформування про стан безпекової ситуації у Донецькій та Луганській областях та про зміни території, на яку поширюється відступ від зобов'язань

Міністерство закордонних справ України на підставі інформації, наданої Службою безпеки України, регулярно інформують Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй та Генерального секретаря Ради Європи про

стан безпекової ситуації в Донецькій та Луганській областях та про зміну території, на яку поширюється відступ України від зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Європейською соціальною хартією (переглянутою).

IV

Заява про відступ від зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Європейською соціальною хартією (переглянутою)

1. Внаслідок збройної агресії Російської Федерації та дій терористичних угруповань, підтримуваних Російською Федерацією, в Донецькій та Луганській областях України з квітня 2014 року загинули тисячі громадян України, серед яких діти, поранено тисячі осіб, зруйновано інфраструктуру цілого регіону, сотні тисяч громадян були вимушені покинути свої домівки. Терористичні акти, масові вбивства, залякування та утиски жителів Донецької та Луганської областей, бомбардування та артилерійські обстріли, що здійснюються Збройними Силами Російської Федерації та терористичними угрупованнями, підтримуваними Російською Федерацією, становлять загрозу для існування Українського народу в розумінні пункту 1 статті 15 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 1 статті 4 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, пункту 1 статті F Європейської соціальної хартії (переглянутої).

2. З метою завдання відсічі збройній агресії Російської Федерації та відвернення загроз для існування Українського народу в Україні проводиться антитерористична операція. Водночас, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та інші органи влади приймають рішення, які дозволяють ефективно проводити антитерористичну операцію, однак можуть вплинути на дотримання Україною зобов'язань за Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та Європейською соціальною хартією (переглянутою).

3. 12 серпня 2014 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» щодо превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години». Відповідно до цього закону в районі проведення довготривалої антитерористичної операції, як виняток, може здійснюватися превентивне затримання осіб, причетних до терористичної діяльності, на строк понад 72 години, але не більше ніж на 30 діб, за згодою прокурора та без ухвали суду. Застосування положень цього закону суперечить зобов'язанням України за статтями 2, 9, 14 та 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтями 5, 6, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Водночас, застосування таких норм виключно під час здійснення антитерористичної операції у виняткових випадках з метою запобігання тяжким злочинам є тими межами, яких вимагає гострота небезпеки, спричинена збройною агресією Російської Федерації та діями терористичних угруповань, підтримуваних Російською Федерацією.

4. 12 серпня 2014 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції». Відповідно до цього закону на час проведення антитерористичної операції вводиться особливий режим досудового розслідування, відповідно до якого повноваження слідчих суддів, визначені чинним Кримінальним процесуальним кодексом України, тимчасово передаються відповідним прокурорам, які набувають додаткових процесуальних прав. Особливий режим досудового розслідування діє виключно у районі проведення антитерористичної операції та за умови неможливості слідчого судді виконувати повноваження, визначені чинним Кримінальним процесуальним кодексом України. Застосування положень цього закону суперечить зобов'язанням України за статтями 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтями 6 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Водночас, фактична відсутність функціонування судів в окремих районах Донецької та Луганської областей, спричинена збройною агресією Російської Федерації та діями терористичних угруповань, підтримуваних Російською Федерацією, є тією межею, яка дозволяє передавати повноваження слідчих суддів прокурорам в умовах загрози для існування Українського народу.

5. 12 серпня 2014 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції». Відповідно до цього закону на час проведення антитерористичної операції була змінена територіальна підсудність судових справ, підсудних судам, розташованим в районі проведення антитерористичної операції, та підслідність кримінальних правопорушень, вчинених в районі проведення антитерористичної операції, у разі неможливості здійснювати досудове розслідування. Застосування положень цього закону суперечить зобов'язанням України за статтею 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Водночас, фактична відсутність функціонування судів та органів досудового розслідування в окремих районах Донецької та Луганської областей, спричинена збройною агресією Російської Федерації та діями терористичних угруповань, підтримуваних Російською Федерацією, є тією межею, яка дозволяє змінити територіальну підсудність судових справ та підслідність кримінальних правопорушень в умовах загрози для існування Українського народу.

6. 12 серпня 2014 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про міліцію» щодо умов застосування сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї у районі проведення антитерористичної операції». Відповідно до цього закону на час проведення антитерористичної операції працівникам міліції дозволено без попередження застосовувати фізичну силу та вогнепальну зброю в районі проведення антитерористичної операції. Застосування

положень цього закону суперечить зобов'язанням України за статтею 9 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтею 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Водночас, Російська Федерація постійно підтримує озброєнням та людськими ресурсами терористичні угруповання, які діють в окремих районах Донецької і Луганської областей. Це створює межі, в яких застосування міліцією без попередження фізичної сили та вогнепальної зброї, є виправданим з метою відвернення загрози існуванню Українського народу.

7. 3 лютого 2015 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про військово-цивільні адміністрації». Відповідно до цього закону були утворені військово-цивільні адміністрації як тимчасові державні органи, які діють на території Донецької та Луганської областей у складі Антитерористичного центру при Службі безпеки України і призначені для забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення безпеки і нормалізації життєдіяльності населення, правопорядку, участі у протидії диверсійним проявам і терористичним актам, недопущення гуманітарної катастрофи в районі проведення антитерористичної операції. Зазначений закон надає військово-цивільним адміністраціям повноваження, зокрема, встановлювати обмеження щодо перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без визначених документів; тимчасово обмежувати або забороняти рух транспортних засобів і пішоходів на вулицях, дорогах та ділянках місцевості; організувати перевірку документів, що посвідчують особу, у фізичних осіб, а в разі потреби - огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, крім обмежень, встановлених Конституцією України. Застосування положень цього закону суперечить зобов'язанням України за статтями 9, 12 та 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтями 5 та 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Водночас, проведення антитерористичної операції з метою відвернення загрози знищення Українського народу збройною агресією Російської Федерації є тією межею, яка дозволяє тимчасово обмежувати свободу пересування і право на приватне життя.

8. У зв'язку з ухваленням Закону України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей» від 16 вересня 2014 року, Постанови Верховної Ради України «Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування» від 17 березня 2015 року та Постанови Верховної Ради України «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» від 17 березня 2015 року та обмеженням можливостей українського уряду повною мірою здійснювати свої повноваження в окремих районах Донецької та Луганської областей, уряд України не може гарантувати особам, які проживають на відповідних територіях, права, визначені пунктом 2 статті 1; пунктами 2-3 статті 4; пунктом 1 статті 8; пунктом 1 статті 14; статтями 15 та 16; пунктами 1 а) та 1 с) статті 17; статтями 23 та 30; пунктами 1-2 статті 31 Європейської соціальної хартії (переглянутої).

9. Відтак, Україна користується своїм правом на відступ від зобов'язань, визначених статтями 2, 9, 12, 14 та 17 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтями 5, 6, 8 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та пунктом 2 статті 1; пунктами 2-3 статті 4; пунктом 1 статті 8; пунктом 1 статті 14; статтями 15 та 16; пунктами

1 а) та 1 с) статті 17; статтями 23 та 30; пунктами 1-2 статті 31 Європейської соціальної хартії (переглянутої) в окремих районах Донецької та Луганської областей України, визначених Кабінетом Міністрів України у зв'язку з проведенням антитерористичної операції, на період до повного припинення збройної агресії Російської Федерації та повідомлення Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй та Генеральному секретарю Ради Європи про продовження застосування у повному обсязі Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Європейської соціальної хартії (переглянутої).

10. Водночас, без створення будь-яких перешкод щодо дії інших положень Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, та Європейської соціальної хартії (переглянутої) повідомляємо, що з огляду на подальше існування небезпечної ситуації, надалі під час проведення антитерористичної операції Україна може вживати заходів, які можуть бути підставою для відступу від зобов'язань за іншими статтями Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Європейської соціальної хартії (переглянутої), про що здійснюватиметься інформування Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй та Генерального секретаря Ради Європи.

**Голова Верховної Ради
України**